

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

 Lördagen, den 5 Julii, 1766.

Singen stad i Riket lärer på så kort tid friget till högd i handel och goda inrättningar, som vårt Götheborg. Hålfannat hundradetal har utträttat mera här, än flera secler på andra ställen. Jag har ofta undrat härpå, och esterletat ordsakerna; men nästan alltid blifvet witrådlig om, hwad jag skulle tänka. Inwånarne lära, utan all twifwel, tilwälla sig denna heder, och jag kan icke neka, at ju mången ibland dem, ofta ej den rikaste, bidraget mycket; men at söka här förnämsta ord-saken, finner jag mig intet uti. Många goda egenstaper pryda vår nation, som kanske förr gjort hånne ännu mera ödfänd; men jag tycker mig dårjämte åtminstone begå et ganska förlåteligt fel, om jag påstår, at afund och egennyttia, nedriga laster i synnerhet imellan landsmän, redan länge lagt, och ännu lägga de största hinder i wägen för landets wälmagt.

Jag skulle, til äfwenlys, som Götheborgare,
 Dd fri.

fritaga wår ort från dessa fel; men jag kan råka illa ut, och wil slipa at rodna wid tilmålen för partiske omdömen. Inom wåre murar wistas främlingar, som kunde låra oss, at med enighet förena almant och enskilt wål. Utan twiswel har altså Gøttheborg, wår Höga Öfwerhets nåd och en lyckelig belågenhet, at förnämligast tacka för sin hastiga tillwärt.

Dagtadt detta, gör, som nyligen sades, en del af wåre medborgare sig berättigad til den heder, at hafwa bidraget til stadens prydnad och tillwärt. Olika begrep om en och samma sak ursågta, til en del, en selande; jag lemna därfore zerna at en annan at afgöra, om stora pengar under lås och nyckel, eller säkra hwall, mer eller mindre än nyttiga anläggningar hedra en stad, och besordras des tillwärt. Dessa senare tänker jag, efter hand, at utspionera; de förre må gerna rostas i sit mörker.

Jag är, i synnerhet som Spion, nyfiken, och denna lilla dygden eller odygden ledde mig för några dagar sedan in i et, ej länge sedan, här i staden, inwättadt Såpe-bruk, tilhörigt Herrar Hans och Jacob Busck, hwilket, ehuru ej det endaste i Riket, likwål lærer öfwerträffa de öfriga, uti en fördelagtig inwätning. Bruket består af en fittel, uti hwilken hwarje gång ungesärligen 40 sjerdingar kokas, och detta, då kokning förhafwes, sker 3 gångor i weckan: 10 så inwättade
mar.

marmor-backar, at arbetet med beqwåmlighet förvärtas endast af 2 karlar, under Egarnes eget inseende. Ho inser icke tydeligen både den enskilda och almånna nyttan af så arbetare wid bruk och fabriquer! Sådant oagadt, hafwe wi likwål i detta, som i många andra mål, flösat, och därigenom ej ringa skadat nyttiga anläggningar.

Wid detta bruk, war, i början af inrättningen, såpan på samma sätt tilverkad, som sker i Brabant och Flandern. Man både trodde, och har ännu goda skäl at tro, den sorten wara den bästa; i anledning däraf, at hwitare linne alltid fås från nämnda orter. Almånhetens tycke, ehuru det ofta är idel fördomar, föreskriswer likwål ofta lag: man har sökt at råtta sig därest, och tilverkar nu den, så kallade, gryniga såpan, hwilken, på min esterfrågan, sades, i parti, säljas til 19 Daler Smt sjerdingen. Denna nyttiga inrättning är så mycket mer betydande här på orten, som man förut waret nödsakad at förskriswa såpan från Rumnaby och Carlshamn, då försäkran, frakt och Drefunds tull ökt både beswåret och kostnaden. At jämwål den här tilverkade såpan nu äger sin behöriga godhet, wet jag så mycket wissare, som jag sjelf sedt hånne pröswad. Sakne aldrig wårt land trisne händer, och hindres aldrig dessa genom nedriga affigter.

Stads-nyheter.

Bidare beskrifn. uppå den från Stockh.
til efterskrefne utrikes orter sedda ut-
slepning år 1765. Se No 25.

Westerfjön.	Bräder*.		
	Halfboin.	Schampl.	Enkla.
Amsterdam = =	91	154	
Bristoll = = =	269	24	
Brehmen = = =		40	
Cadir = = =	419	3754	100
Cattam = = =	12		
Dublin = = =	81	50	
Engeland = = =	2171	62	
Frankrike = = =	12	566	1003
Figuera = = =	5	4	
Hull = = = =	639		
Hamburg = = =		8	
Irland = = =	795	407	11 $\frac{1}{2}$
London = = =	685	207	26
Lissabon = = =	10394	384	10
Livorno = = =	8	252	120
Lewerpohl = = =	182	38	
Marseille = = =	390		
Medelhafwet = =	1876	413	201
Port a Port = = =	299	174	7
Portugal = = =	469	41	
Rouan = = = =		451	153
Summa	19497	6629	1631 $\frac{1}{2}$

* Som et skogbewuxet land är likt et ofruktfamt;
äfwen-

	Beck.	Tjara.
Amsterdam = = = =	6974	17744
Ahlborg = = = =		2564
Bristoll = = = =		10
Bergen = = = =	13	600
Brehmen = = = =	232	1106
Cadix = = = =		5
Cattam = = = =		993
Dublien = = = =		6
Dunkirken = = = =		319
Engeland = = = =	449	7214
Frankrike = = = =	1649	3984
Hull = = = =		36
Hamburg = = = =	324	300
Holland = = = =	1055	4692
Irland = = = =		226
London = = = =	13	3763
Lissabon = = = =	46	265
Litfenburg = = = =	2	13
Livorno = = = =	600	500
Middelburg = = = =	400	1700
Marseille = = = =	100	
Medelhafwet = = = =	958	3405
Port a Port = = = =		326
Rouan = = = =	260	902

Summa | 13075 | 50673

åfvenså räknar jag bräder emot spannemål för ingen ting. Utom des är denna bräde-post altför liten ifrån Stockholm, om det är sant, at 150000 tolfser från Sverige utskippas, som en

						Latun mäss. trå och arb. mässing.		
						St:p.	Sp.	Dr.
Amsterdam	=	=	=	=	=	148	3	15
Dublien	=	=	=	=	=	29	19	17
Irland	=	=	=	=	=	123	19	
Livorno	=	=	=	=	=	7	10	15
Rouan	=	=	=	=	=	1199	7	3
Summa						1509		10

						Gårbleck och ar- bet. Koppar.*		
						St:p.	Sp.	Dr.
Amsterdam	=	=	=	=	=	101	3	5
Engeland	=	=	=	=	=		5	15
Frankrike	=	=	=	=	=	40	19	5
Lissabon	=	=	=	=	=	7	1	14
Port a Port	=	=	=	=	=		6	16
Rouan	=	=	=	=	=	4	1	5
Summa						154	8	

Härleman skrifwer. Däremot är tjäran upgifwen af samme framledne Herre til 50000 tunnor allenast, ånskönt en lika summa gäde af ifrån Huswudstaden ensam.

* Fordom gaf grufwan wid stora Kopperberget 20000 skeppund: i sednare tider 5000 allena: huru liten är icke utskepningen i den deler?

	Stål.			Gutet arb. järn: ant. järn-plåt. och groft smide.		
	Styck.	Sp.	M.	Styck.	Sp.	M.
Amsterdam	177	19	19	678	11	15
Ahlborg =				4	1	10
Bristol = =				7		
Bergen = =	2	2	10	9	18	10
Brehmen =				3	6	
Cadir = =	6	15	5	18	5	15
Engeland =	37	10		772	1	
Frankrike =				181	1	15
Figuera = =	46	17	10	3		
Hull = =				80	8	
Irland =		7	5			
London = =	15		5	125	1	17
Lissabon = =	253	6		1304	8	
Lytkenburg =		7	10	4	2	
Livorno = =	145	5	10	11		
Marseille =				129	2	10
Medelhafwet				841	17	
Port a Port	461	8		9	5	10
Portugal =	211	15	10	3	18	
Rouan = =	195		15	172	11	
Summa	1564	13	19	4359		2

Slutet en annan gång.

Kundgörelser.

Den 12 dennes, kl. 8 förmiddagen, komma, igenom auktions utrop, antingen tilhopa eller sårskilt, följande hemman på Kallshed i Flundre härad, hwarvid de äro belägne, at försäljas; näml.

Dolmshed,

Dolmhed, Krono Rusthåll, et halst hemman; Kalfhed, et sjerdedels dito, med tilhörig mundering och augments räntor; och Artorp, et sjerdedels Fatte-hemman: och äro desse 2 sistnämnde försedde med bördiga ågor och enskilt skog, samt det förra med sätes-bygnad, trä- och humle-gård.

Et parti försvarligen gjorda sill-tunnor af ek, bok och gran, en flup med segel, en större och en mindre båt, jämte 4 stycken järn-beslagne sille-kärror, komma, den 28 Julii kl. 10 förmiddagen, på wanligt ställe, til den mestbjudande at försäljas.

Nästkommande Michaelis uplåtas emot hyra, för någon handlande ungfärl, et par tapetserade wånings-rum, krydde-salt- och lin-bodar, källare och wind, samt twänne stall med sina foder-rum, uti Herr Controleur Almgrens hus på Konungs-gatan.

Målskjutningen, som, den 26 förleden månad, wid Bagare-gården, börjades, fortsattes nästf. Måndag, som är den 7 dennes, kl. 2 efter mid-dagen. I medlertid behaga de Herrar, som närmast träffat, på ofwannämde ställe, i morgon efter middag, som är den 6, sig personligen, eller genom fulmäktige, infinna, at öfwerlägga och öfwerenskomma, om någon jämfad utdelning af winster skal göras för den redan inslutna summan, eller om skjutningen, efter första planen skal fullföljas. I förra händelsen fortsattes lika fullt skjutningen för de återstående winster. Skulle någon af de Herrar, som bäst träffat, i morgon, wid öfwerläggningen uteblifwa; är skulden hans, och saken afgöres, icke des mindre, efter de flestas godtycke.